

Nr 205.

Av herrar **Hellberg** i Lycksele och **Hage**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om odlingslån av statsmedel till innehavare av vissa lägenheter å kronomark i Västerbottens och Norrbottens län.

Vid 1910 års riksdag väcktes av undertecknad, Hellberg, en motion, i vilken på anförda grunder yrkades, att Riksdagen ville besluta att be- myndiga riksgäldskontoret att under år 1911 i mån av behov tillhanda- hålla statskontoret ett belopp av högst 50,000 kronor för att utgöra en fond under benämningen *Kronotorparnas nyodlingslånefond*, varav lån måtte kunna utlämnas under av Kungl. Maj:t godkända villkor åt kronotorpare i Västerbottens och Norrbottens län.

De motiv, som anfördes för grundandet av en dylik fond, voro — vilket framgår av motionen, till vilken vi hänvisa (nr 69 i Andra kammaren) — att bestämmelserna för den nu befintliga norrländska nyodlingslånefon- den — åtminstone som de tolkas inom Västerbotten — ej tillåta utläm- nande av odlingslån till personer, som ej äga den jord, de bruka — alltså ej till kronotorpare — men att dessa torpare även borde få tillgång till billiga lån utöver de anslag av statsmedel — högst 750 kronor — som nu lämnas för uppförande av bostad, ladugård och för åstadkommande av en mindre uppodling.

Nämnda motion blev av Första kammaren *avslagen*, men däremot av Andra kammaren *bifallen* på så sätt, att kammaren beslöt att med an- ledning av motionen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och i vilken form innehavare av sådana odlingslägenheter, som avsåges i kungl. skrivelsen till domänstyrelsen den 29 maj 1891 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker

i Norrbottens län, kungl. kungörelsen av den 27 maj 1904 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Västerbottens län och Norrbottens län samt kungl. kungörelsen av den 18 juni 1909 angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen, skulle kunna komma i åtnjutande av lån av statsmedel för uppodling av lägenheter, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Den omständigheten, att Andra kammaren alltså redan uttalat sig för en utredning av denna fråga, ger oss anledning återkomma med en framställning i saken. Förhållandena äro fortfarande ungefärligen desamma, även om numera personer, som ej äga den brukade jorden, i någon utsträckning inom Norrbotten erhållit anslag från fonden. Behovet av anslag kvarstår alltså fortfarande. Den uppfattningen, som till en början låg till grund för kronotorpareinstitutionens bildande, att kronotorparen i huvudsak skulle vara ett slags skogsbevakare, som borde hänvisas till att i huvudsak leva på inkomsten som skogsarbetare, den uppfattningen är ju nu i viss mån frånträdd, och då så är, torde detta skäl, som 1910 anfördes som det mest vägande för avslag, ej längre böra förhindra en skrivelse i frågan.

Vi vilja alltså här i enlighet med Andra kammarens uttalande 1910 yrka på, att en sådan skrivelse kommer till stånd, men vilja vi även påyrka, att denna skrivelse får omfatta en genom 1909 års riksdagsbeslut tillkommen grupp av nybyggare i Norrland, nämligen kolonisterna på det så kallade Alträsk-kolonatet, i den mån framställningar om odlingshjälp från dessa kunna inkomma. Den omständigheten, att dessa kolonister under de 15 försöksåren inneha sina kolonat utan äganderätt — efter 15 år tillfaller kolonatet brukaren med äganderätt — gör, att vi anse, att även dessa jordbrukare böra få komma i åtnjutande av de särbestämmelser för erhållande av lån för nyodling, vilka anses böra tillskapas för alla brukare av kronojord i Norrland och vilka bestämmelser måste avpassas med hänsyntagande till att vederbörande låntagare bruka statens egen jord, vadan kravet på full säkerhets ställande, som i allmänhet är svårt för sådana personer att presteras, kunde i någon liten mån eftergivnas.

Vi hemställa alltså,

att Riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och i vilken form inne-

havare av kronotorp och lägenheter å kronoparker i Väster- och Norrbottens län samt kolonister vid det så kallade Alträskkolonatet må kunna komma i åtnjutande av lån av statsmedel för uppodling av lägenheterna, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1914.

*E. F. Hellberg*  
i Lycksele.

*Ernst Hage.*

---

